

BÄTTRE LIV FÖR SJUKA ÄLDRE

STRATEGI OCH HANDLINGSPLAN FÖR JÄMTLANDS LÄN 2017

Framtagen av Ledningskraft - reviderad 161209

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Bräcke kommun

Bergs
kommun

Strömsunds
Kommun
Stracjnen tjelje

Krokoms
kommun
KROKOMEN TJELTE

HÄRJDALENS
KOMMUN
HERJEDAELIEN TJIELTE

ragunda
kommun

ÅRE
KOMMUN

REGION
JÄMTLAND
HÄRJDALEN

INLEDNING

Sedan 2010 har staten och SKL (Sveriges kommuner och landsting) träffat överenskommelser som handlar om att genom ekonomiska incitament och med de mest sjuka äldres behov i fokus, uppmuntra, stärka och intensiviera samverkan mellan kommuner och landsting. Målen för den nationella satsningen 2011–2014, se bilaga 1. Från 2015 finns inte längre den nationella överenskommelsen men samverkan fortsätter. En organisation finns för arbetet, se bilaga 3

För Jämtlands läns del har en strategi och handlingsplan ”Bättre liv för sjuka äldre” gällande perioden 2012–2014 utarbetats av arbetsgruppen Ledningskraft. Från 2015 permanentas Ledningskraft med ny sammansättning, se bilaga 3. Planen kommer att revideras årligen.

Strategin inleds med en beskrivning av två äldre personer som bor i vårt län – Karin och Karl. De får stå som sinnebild för två äldre personer som på olika sätt behöver vård och omsorg från kommun, primärvård och specialiserad vård. Deras behov kan ses som en utgångspunkt inför arbetet med att utveckla kvaliteten för äldres vård och omsorg i Jämtlands län. Med deras exempel som utgångspunkt tydliggörs arbetet med att fokusera på de äldres perspektiv i länets utvecklings- och förändringsarbete.

KARIN OCH KARL – ETT JÄMTLÄNSKT EXEMPEL

Karin och Karl är två jämtländska äldre personer med ett relativt stort behov av vård och omsorg för att kunna klara av sin vardag. De behöver båda två:

- Veta vart de ska vända sig när de behöver vård och omsorg.
- Få vård och omsorg i, eller nära, hemmet.
- Uppleva gott samarbete mellan olika vårdgivare.
- En individuell vårdplan.

KARIN

Karin är 83 år och änka sedan 10 år tillbaka. Hon har två barn – en son i Stockholm med familj och en dotter med familj i Sveg. För 20 år sedan blev Karin, på grund av ledsmärtor, sjukpensionär efter att i hela sitt yrkesverksamma liv arbetat som affärsbiträde. Hon bor, sedan makens död, i ett hyreshus i Lugnvik där hon har en lägenhet på två rum och kök på andra våningen.

Karin klarar sig ganska bra själv. Hon äter två lagade mål mat som hon lagar själv varje dag. På kvällarna äter hon kvällsfika framför Tv:n. Oftast äter hon ensam.

Karins intressen består mest av att se på TV, lyssna på radio och talböcker samt att läsa tidningen. Under barmarksperioden går hon ut på kortare turer – mest för att handla. På vintern sitter hon mest inne. Det finns ett fåtal vänner kvar i livet som hon träffar med jämna mellanrum. Varje vecka pratar hon i telefon med sonen och dottern. På somrarna kommer sonen upp på besök tillsammans med sin familj. Dottern kommer på besök ungefär en gång i månaden.

Hälsomässigt mår Karin inte så bra även om hon inte har några akuta besvär. Hon har svårt att sova och känner sig ofta orolig för att hon inte ska klara sig själv. Hon märker också att hon får allt svårare att minnas. Hon hör också dåligt i sällskap. Hon har ont varje dag i axlar, armar, höfter och knän. Ibland gör värken att hon får svårt att sova. Hon tycker att hjärtat slår ojämnt och hon blir snabbt andfådd. Hennes vrister och fotryggar svullnar varje dag. Hon lider också av framfall och urininkontinens och har haft återkommande urinvägsinfektioner de senaste åren. Aptiten är dålig och Karin har gått ner mycket i vikt den senaste tiden. Dessutom har hon problem med sin tandprotes.

Det värsta med hälsan tycker Karin ändå är att hon ofta känner sig trött och orkeslös och att hon har svårt att läsa vanlig text i dagstidningarna. Hon blir också ledsen över att hon känner sig yr och är rädd för att falla. För två år sedan föll hon och bröt höften. Nu vågar hon inte gå någonstans utan sin rullator. Ibland önskar hon att hon fick ”sluta”.

Det senaste året har Karin haft täta kontakter med vården – både via kommunen och med landstingets primärvård och specialiserade vården. Utifrån detta önskar dottern att Karin skulle kunna få mer hjälp i hemmet. Hon är också orolig över om Karin verkligen klarar av att ta alla sina nio olika mediciner som hon ska. Trots att Karin de senaste åren haft täta kontakter med vård och omsorg fungerar inte hennes tillvaro tillfredsställande.

KARL

Karl är 75 år och bor tillsammans med sin fru i en by i Västjämtland. Karl är civilingenjör och pensionerade sig för tio år sedan. De sista 15 åren drev Karl en egen elfirma. Karl har tre barn som alla bor i Stockholmstrakten med sina familjer.

Karl är i behov av mycket hjälp från sin fru, eftersom han är sjuklig och svag sedan han efter 2002 och framåt har haft ett flertal hjärtinfarkter. Den första fick han sitt första år som pensionär. Dessutom lider Karl av diabetes.

Det kommer allt som oftast vänner och hälsar på och någon gång när Karl orkar tar han och hans fru en tur med bilen. Barnen kommer hem i omgångar under lov och storhelger. Det är sällan ensamt.

Karl försöker, de dagar han orkar, att göra något i trädgården. Numera blir det mest att han sittande i en stol kan plantera lite krukor eller sitta stilla i solen och vila eller läsa. På vintrarna läser han, lyssnar på radio och ser på TV och filmer.

Karl har gjort tre ballongsprängningar. Han har pacemaker, hjärtsvikt och samlar på sig mycket vätska i kroppen. Han får insulinbehandling för sin diabetes och lider dessutom av lungsjukdomen KOL och kärlkramp. Han har en hjärtsäng hemma. Under dåliga perioder händer det att Karl åker in till sjukhusets akutmottagning med ambulans eller helikopter flera gånger i veckan. Det har också hänt att han under bara en enda vecka haft besök i hemmet av ambulanspersonal vid tio tillfällen samt åkt in till sjukhusets akutmottagning vid två tillfällen.

Många olika personalkategorier är inblandade kring Karl (SOS Alarm, Sjukvårdsrådgivningen, Hälsocentralen, kommunens distriktssköterskor med flera). De känner oftast inte till varandras insatser. På grund av Karls ofta allvarliga tillstånd känner sig han och hans fru ofta otrygga med sin situation. Karls fru är anställd av kommunen som anhörgvårdare, men hon känner inte att hon räcker till helt och hållet.

Fallen är fingerade och det finns inget samband mellan bilder och text.

BÄTTRE LIV FÖR SJUKA ÄLDRE – STRATEGIER

BAKGRUND

Sociala Vård- och Omsorgsgruppen, SVOM, (består av politiker och tjänstemän från länets åtta kommuner och Region Jämtland Härjedalen) beslutade 2012-02-24 att ge Ledningskraft mandat att arbeta vidare med handlingsplaner inom de områden som berördes av överenskommelsen ”Sammanhållen vård och omsorg om de mest sjuka äldre, 2012”. Nu har mandatet förlängts. Ledningskraft har vidareutvecklats och nuvarande uppdrag är att revidera handlingsplanen varje år samt att fungera som en operativ arbetsgrupp.

MÅLGRUPP

Mest sjuka äldre

Mest sjuka äldre omfattas i denna strategi och plan av personer som är över 65 år och som har omfattande nedsättningar i sitt funktionstillstånd till följd av åldrande, skada eller sjukdom.

Mest sjuka äldre i Jämtland

Totalt år 2015: 29 366 personer 65 år och äldre, varav 15 463 kvinnor och 13 903 män. (Källa: Statistiska Centralbyrån) Gruppen har ökat med 413 personer från 2014.

Socialstyrelsens förslag på avgränsning av gruppen ”de mest sjuka äldre” relaterat till Jämtland: Text från Socialstyrelsens def.

1. Kärnan (personer med omfattande sjukvård och omfattande omsorg) motsvarar 2 % av befolkningen 65 år och äldre (cirka 590 personer).
2. Personer med ”omfattande omsorg” (permanent särskilt boende, beslut om mer än 25 timmar hemtjänst/månad, korttidsboende eller beslut om insatser enligt LSS). Detta motsvarar 10 % av befolkningen 65 år och äldre (cirka 2 935 personer).
3. Samtliga personer med omfattande sjukvård eller omfattande omsorg (multisjuklighet, fler än 19 vård dagar i slutenvården, fler än tre inskrivningar i slutenvård eller fler än sju inskrivningar i öppen specialistvård). Detta motsvarar 18 % av befolkningen 65 år och äldre (cirka 5 285 personer).

Sköra äldre

Målgruppen i Jämtlands län är vidgad genom att omfatta även gruppen sköra äldre. Definition: riskgrupp som börjar uppvisa begynnande skörhet i form av utmattning, viktnedgång, svaghet, långsamhet och låg aktivitetsgrad.

Gruppen motsvarar 25 % av befolkningen 65 år och äldre (i Jämtland: cirka 7 340 personer). (Gunnar Akner, Läkartidningen, nr. 44 2010)

SYFTE (VARFÖR GÖR VI DETTA?)

Syftet med förslagen i denna strategi och plan är dels att uppnå och upprätthålla en god kvalitet på arbetet kring de mest sjuka äldre, dels att de resurser som står till buds används på det mest effektiva sättet för den äldre.

MÅL (VAD VILL VI UPPNÅ?)

Det primära målet med arbetet utifrån denna strategi och plan är ett bättre liv för de sjuka äldre i Jämtlands län. Det handlar också om att öka vård- och omsorgspersonalens förståelse så att de känner sig motiverade, ser helheten och förstår nyttan av ett sammanhållet arbetssätt.

... som berör de äldre

Genom att skapa ett hållbart, handlingskraftigt och förebyggande arbetssätt i vård och omsorg av äldre ska personer som Karin och Karl uppleva trygghet och självbestämmande med tillgång till en god vård och omsorg.

... som berör medarbetarna

Genom kompetenta och nöjda medarbetare, nöjda äldre och ett sammanhållet professionellt och mera systematiskt arbetssätt skapas större arbetsglädje och yrkesstolthet. Vilket i sin tur är en förutsättning för det strategiskt angelägna området kompetensförsörjning.

Delmål

Aktiviteter kopplade till delmålen redovisas i handlingsplanen, tillsammans med tidplan, mål- och måttangivelser som förslag på uppföljning.

- Sammanhållen vård och omsorg
- Preventivt arbetssätt
- God läkemedelsbehandling för sjuka äldre
- God vård vid livets slut
- God vård vid demenssjukdom
- Struktur för ledning och styrning i samverkan
- Ökad delaktighet för den äldre
- Förbättrat systematiskt arbetssätt

LEDORD FÖR ARBETET

- Den äldres fokus
- Samverkan
- Etik och bemötande
- Hållbar utveckling
- Samma möjlighet till vård över hela länet
- Evidensbaserad praktik och systematiskt förbättringsarbete

STRATEGISKA VÄGVAL

För att arbetet kring ”Bättre liv för sjuka äldre” ska bli framgångsrikt bör man besluta sig för vilka vägar man vill gå för att komma framåt. Resultatet av hela arbetet blir avhängigt av hur väl man tar hänsyn till och satsar på de strategiska vägvalen.

Vad är nyttan för mig/oss?

För att chefer och deras medarbetare ska känna motivation och engagemang för arbetet och de delar som de blir inblandade i är det viktigt att de ser nyttan med arbetet - inte bara för de äldres skull utan även för sin egen. Det gäller att visa fördelar och vinst med de gemensamma satsningarna.

Förhållningssätt

De som arbetar inom vård och omsorg fattar dagligen tusentals beslut. Beslut som ska vila på bästa tillgängliga kunskap för att göra bästa möjliga nytta för den äldre. Att inte använda bästa tillgängliga kunskap är ineffektivt.

Den äldre har kunskap om sin egen situation och om sina behov, men har också en bild av kvaliteten på insatser och på verksamheten i stort.

Personalen har kunskap utifrån sin utbildning, fortbildning och yrkeserfarenhet. Det är personalen som tolkar den äldres behov utifrån

sina kunskaper och lokala praktiska förutsättningar, föreslår och genomför insatser.

Forskningen bidrar med kunskap som tagits fram med olika vetenskapliga metoder.

Bygga tillit...

Hur bygger vi en organisation av tillit? Det handlar om att klargöra och kommunicera att det som kan verka som en förlust eller onödigt arbete, på lokal nivå eller på kort sikt, i förlängningen kan ge vinster. Dessa vinster kan ses både ur ett gemensamt perspektiv och på lokal nivå och framför allt för den äldre.

Enligt tidigare beslut om ”Etiskt förhållningssätt mellan landsting och kommun” ska vi samverka för att människor ska få en god vård och omsorg på rätt nivå. Vi ska även ha respekt för varandras uppdrag.

Vilket innebär att:

- Vi har förtroende för varandras kompetens.
- Vi litar på att alla gör sitt bästa.
- Vi är lojala mot fattade beslut och gällande rutiner.
- Vi inte pratar illa om varandra.
- Vi förfogar över egna resurser vilket innebär att vi inte lovar insatser hos annan huvudman.

Systematik i förbättringsarbetet

För att kunna redovisa vad som gjorts, rätta till brister och visa på förändringar och förbättringar behövs en systematik i förbättringsarbetet. Det betyder att man bör arbeta enligt följande:

- Löpande resultatredovisningar. Mäta för att veta.
- System för att tydliggöra avvikelser och återkoppling.
- Synliggöra och underlätta samband mellan olika förbättringsområden.
- Identifiera, införa och förbättra metoder av system-/strukturkaraktär.
- Sprida goda exempel.

Gemensamt arbetssätt

Det finns två syften med en länsövergripande strategi. Dels att underlätta chefernas ansvar i arbetet med att den äldre personen i slutändan får god vård och omsorg, dels att tydliggöra för medarbetare och beslutsfattare betydelsen av och vinsten med gemensamt arbetssätt.

Visa vad andra gjort

Arbetet utifrån samma principer som ”Bättre liv för sjuka äldre” sker på andra håll i landet och även internationellt. Detta kan man dra nytta av genom att presentera det i den egna verksamheten. Uppmuntra att göra likadant som på andra håll där det fungerat

[Eva Nilsson Bågenholms slutrapport](#)

Tydliggöra målgruppen för arbetet

Den äldre personen behöver gestaltas (Karin och Karl) för att alla aktörer ska få en gemensam bild av målgruppen och målet med det förändrade arbetssättet.

Informationsinsatser

Informationsinsatserna ska vara riktade till olika målgrupper. Informationen bör delas upp till följande målgrupper:

- Vård- och omsorgspersonal.
- Chefer och politiker.
- Patienter, brukare och anhöriga.

. Ledningskrafts deltagare ansvarar för informationsspridning via bl.a. Lokala samverkansgruppen. Länets handlingsplan kopplas till verksamheternas egna verksamhetsplaner

Gemensamma utbildningar för alla vårdgivare

För att främja samarbetet och för att medarbetarna ska stå på samma grund är det viktigt att relevanta utbildningar genomförs över organisationsgränserna.

UPPFÖLJNING

- Förvaltningscheferna/verksamhetschefer (motsvarande) i kommuner och region ansvarar för att ta del av resultaten kontinuerligt från Kvalitetsportalen www.kvalitetsportalen.se
- Det är viktigt att efterfråga resultat på enhetsnivå från verksamheterna
- Löpande redovisning av länsresultaten sker till Fredagsgruppen och SVOM
- Handlingsplanens mål och aktiviteter kommer att följas upp och revideras årligen av Ledningskraft.
- Nuläge redovisas i Ledningskraft regelbundet

SAMMANFATTNING AV VAD VI HAR GJORT 2012-2015

- Vården och omsorgen av äldre har förbättrats med stöd av olika kvalitetsregister
- Vården i livets slut har blivit bättre
- Risker identifieras när det gäller fall, trycksår, undernäring och munhälsa så att förebyggande åtgärder kan sättas in tidigare
- Färre äldre får olämpliga läkemedel
- Fler äldre utreds i ett tidigare skede för demenssjukdom

- En gemensam styrning och ledning (kommuner och hälso- och sjukvården) inom äldreområdet gör att risken minskar för att äldre ”hamnar mellan stolarna”
- Stödande insatser för att höja kompetensen inom systematiskt förbättringsarbete
- Länet har genomfört Stå på dig – en fallkampanj – där både verksamheter och organisationer har fått stöd att genomföra aktiviteter

2016

- Resultat knutna till mål i handlingsplanen följs regelbundet
- Inrapporteringen av slutenvårdsdata till Kvalitetsportalen har kvalitetssäkrats och utvecklats
- Samtliga kommuner deltar i de nationella punktprevalensmätningarna av trycksår och fall samt i nattfastemätning
- I primärvården finns en sårskörsordnare som stödjer övriga sjuksköterskor i både kommuner och primärvård vid arbetet med svårsläkta sår. Hon bidrar till kompetensutveckling inom området
- Utbildningar i munhälsa ingår nu som en del av de utbildningsinsatser som årligen genomförs av den uppsökande tandvården riktat till vård- och omsorgspersonal

- Äldreläkarmöten anordnas återkommande och Ledningskraft har representation i Läkemedelskommittén
- Pågående projekt med ett Geriatriskt stöd för konsultation, kompetensutveckling och samverkan. Två piloter har genomförts för att anpassa arbetssättet Trygg och säker hemma till länets förutsättningar
- En arbetsgrupp tar fram stödmaterial mm. för SIP
- Nätverk finns för att stödja ÄBIC-införandet
- Konferens har genomförts om samverkan till och från slutenvård, 2 heldagar

HANDLINGSPLAN FÖRKORTNINGSLISTA BIFOGAS SOM BILAGA 4

GOD VÅRD VID LIVETS SLUT

Mått	Länsmått	Länsmål	Tidsplan för aktiviteter	Aktivitet	Status	Ansvariga	Kommentarer	
Täckningsgrad i Palliativregistret	86 % 13-09-30	> 85 % i alla kommuner	Klart 17-12-31	Ansluta HC till Palliativregistret		Linjechefer		
	74 % 14-12-31			Tas upp i lokala samverkansgrupper att följa täckningsgrad		Ledningskrafts representanter		
	68,5 % 15-12-31							
Förbättrad vård och omsorg i livets slutskede	Från 13-10-01 - 14-12-31	Öka med sammantaget 10 % alternativt genomsnittlig måluppfyllelse på 60 %	17-12-31	Genomföra webutbildning		Linjechefer		
	Brytpunktsamtal 49 - 60 % 151231: 63 %			Ordination mot ångest 79 - 89 % 151231: 90 %	Tas upp i lokala samverkansgrupper att följa resultaten		Ledningskrafts representanter	
	Smärtskattning 34 - 42% 151231: 35 %			Munhälsa 37- 39 % 151231: 44 %	Omsätta identifierade aktiviteter nationella vårdprogrammet för palliativ vård till lokala förutsättningar. Identifiera de delar som vi behöver samverka kring		Länets representanter i Norra regionens samverkansgrupp för palliativ vård utökad med utsedda representanter	

STATUS: = EJ PÅBÖRJAT = PÅGÅR = KLART

PREVENTIVT ARBETSSÄTT

Mått	Länsmått	Länsmål	Tidsplan för aktiviteter	Aktivitet	Status	Ansvariga	Kommentarer
Antal riskbedömningar som har planerad förebyggande åtgärd och uppföljning i Senior Alert	6 277 riskbedömningar 2012-10-01 – 2013-09-30	Öka till 7000 riskbedömningar med planerade åtgärder och uppföljning		Verka för analys av resultat lokalt		Linjechefer	
	3 722 riskbedömningar 2013-10-01 - 2014-09-30						
Andel riskbedömningar och planerad förebyggande åtgärd, i SÄBO	7835 riskbedömningar 2015-01-01-2015-12-31 2014-09-30 >90 %: Berg Bräcke Krokom Ragunda Strömsund Åre Östersund	Öka till 90 % i samtliga kommuner		Verka för analys av resultat lokalt		Linjechefer	
	151231 >90 : Ragunda, Berg o Krokom	100 % deltagande i PPM Trycksår och fall i samtliga länets kommuner	Vecka 11 och vecka 37	Verka för analys av resultat lokalt		Linjechefer	
				Nattfastemätning		Ledningskraft	Kostnad för sammanställning fördelas mellan kommunerna

Antal anslutna till RiksSår via Senior Alert		Påbörja registreringar i kommunerna i Riks Sår Öka registreringar i RiksSår		Fortsatt arbete utifrån sårsmordnaren uppdrag Samarbete kring gemensamma dokument mm	 	Linjechefer med stöd av sårsmordnare i primärvården Sårsmordnare och MAS-grupp	
Antal registrerande i modulen om blåsdysfunktion i Senior Alert		Påbörja registreringar i modulen för blåsdysfunktion		Ingen aktuell aktivitet		Linjechefer	
Antal utbildade utbildare i Första hjälpen till psykisk hälsa för äldre	2013-12-31 2 st utbildare finns i länet 151231: 2 utbildare i länet	Öka antalet utbildare i Första hjälpen för Psykisk hälsa - äldre		Ingen aktuell aktivitet		Linjechefer	Aktiviteter finns i handlingsplanen för psykisk hälsa
Antal registrerade munhälsobedömningar i Senior Alert	1830 risk-bedömningar 2012-10-01 – 2013-09-30 2013-10-01 – 2014-09-30 8062 risk-bedömningar 2015-01-01-2015-12-31 3926 risk-bedömningar	8000 registrerade bedömningar					Utvecklingsledare samverkar med beställarenheten - tandvården

PREVENTIVT ARBETSSÄTT

Mått	Länsmått	Länsmål	Tidsplan för aktiviteter	Aktivitet	Status	Ansvariga	Kommentarer	
Fallprevention			Start 2014 Vecka 40	Stå på dig - Fallkampanj	○○○○		Frivilligorganisationer med stöd från Socialstyrelsen	
				Analys av vilka som faller och vart fallhändelserna sker			Fredagsgruppen	
				Otagoutbildning			Ledningskraft	Inventering genomförd Kontakter med Säker Senior för utbildning
				Balansskola			Lokala samverkansgrupper	
				Minska läkemedel med påverkan på hjärnan			Ledningskraft	Med stöd av läkemedels- kommittén

STATUS: ■ = EJ PÅBÖRJAT ■ = PÅGÅR ■ = KLART

GOD VÅRD VID DEMENSSJUKDOM

Mått	Länsmått	Länsmål	Tidsplan för aktiviteter	Aktivitet	Status	Ansvariga	Kommentarer
Antal registrerade demensutredningar av nyinsjuknade i Svenskt Demensregister- SveDem 34 st 2013-09-30 29 st 2014-09-30 totalt 120 utredningar 2015-12-31 varav 10 st 2015		150 registrerade utredningar	Start 2015	Kartlägga ansvaret för specialiserad demensvård		Ledningskraft	
Antal registrerade demensuppföljningar i Svenskt Demensregister- SveDem 17 st 2013-09-30 11 st 2014-09-30 19 st 2015-12-31		50 registrerade uppföljningar	Start 2016	Införa SveDem i primärvården		Linjechefer	
Antal registreringar i Svenskt register för Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demens – BPSD 495 st 2013-09-30 646 st 2014-09-30 434 st 2015-01-01-- 2015-12-31		1000 registrerade utredningar		Utvärdering av demensdokument utifrån beslut i SVOM Kontinuerligt Utbilda BPSD-team Kontinuerligt Webbutbildning för arbetslag		Ledningskraft Linjechefer med stöd av certifierade utbildare BPSD administratörer	

STATUS: = EJ PÅBÖRJAT = PÅGÅR = KLART

GOD LÄKEMEDELSBEHANDLING FÖR SJUKA ÄLDRE

Mått	Länsmått	Länsmål	Tidsplan för aktiviteter	Aktivitet	Status	Ansvariga	Kommentarer
Andel i förhållande till motsvarande månad 2014 • olämpliga läkemedel till personer >75 år • läkemedel mot psykos till personer >75 år • antiinflammatoriska läkemedel > 75 år	2014 2015 8,2 % - 8,8 % 8,0 % - 8,5 % 11 av 12 mån lägre än 2014 1,9 % -2,3 % 2,1 % - 2,3 % 2 av 12 mån lägre än 2014 3,0 % – 3,6 % 2,6 % - 3,3 % 10 av 12 mån lägre än 2014	8 av 12 månader lägre än 2015 8 av 12 månader lika eller lägre än 2015 8 av 12 månader lägre än 2015	-sept. 2017	Minska läkemedel med påverkan på hjärnan	■	Ledningskraft	Med stöd av läkemedelskommittén

STATUS: ■ = EJ PÅBÖRJAT ■ = PÅGÅR ■ = KLART

SAMMANHÅLLEN VÅRD OCH OMSORG

Mått	Länsmått	Länsmål	Tidsplan för aktiviteter	Aktivitet	Status	Ansvariga	Kommentarer
Andel undvikbara slutenvårdstillfällen	Andel/100 000 inv. April – sept-14 149,1 - 217,5	Statistiskt säkerställd minskning i förhållande till april-september 2016	2015-2017 Pågår kontinuerligt	Utvärdera Geriatriska Stödet		Ledningskraft	
	April – sept-15 141,6 – 183,0			Dokumentera behandlingsstrategi i patientjournal		Linjechefer	
	April - september 2016 146,7 – 188,2			Visam		Ledningskraft	
				Förbättringsarbete hjärtsvikt		Ledningskraft	
Återinskrivningar inom 30 dagar	April – sept 2014 Andel ÅI 30 17,2 – 23,3	Statistiskt säkerställd minskning i förhållande till april-september 2016		Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna HSV		Ledningskraft	Nätverk nationellt och för norra regionen
	April – sept 2015 15,1 – 21,5			Trygg och säker hemma – implementering		Ledningskraft	Konferens om <i>Samverkan till och från slutenvård</i> genomförd aug-sept. 2016
	April - september 2016 13,8 -19,8			SIP rutin - IT-stöd - implementering		Fredagsgruppen	Implementeringsplan finns
				Länsgemensam egenvårdsrutin		Fredagsgruppen	Implementeringsplan saknas
				Införa mobilt närvårds-team		Ledningskraft	Uppdragsbeskrivning finns

STRUKTUR FÖR LEDNING OCH STYRNING I SAMVERKAN

Mått	Länsmått	Länsmål	Tidsplan för aktiviteter	Aktivitet	Status	Ansvariga	Kommentarer
Antal kommuner med lokala samverkansgrupper kommun/PV för hela äldreområdet		Utveckla 8 lokala samverkansgrupper kommun/PV	2014			Ledningskraft	2016-10-21
		Långsiktig ledning och styrning i samverkan	2014-08-15	Ta fram en plan Revidera planen	 	Ledningskraft Ledningskraft	

ÖKAT BRUKARINFLYTANDE

Mått	Länsmått	Länsmål	Tidsplan för aktiviteter	Aktivitet	Status	Ansvariga	Kommentarer
Det finns en strategi för hur länet ska arbeta med brukarinflytande	Saknas	Öka brukarinflytande	Start våren 2014	Ta fram en plan för långsiktigt arbete med brukarinflytande		Länsövergripande utvecklingsgrupp RUG	

STATUS: = EJ PÅBÖRJAT = PÅGÅR = KLART

FÖRBÄTTRAT SYSTEMATISKT ARBETSSÄTT

Mått	Länsmått	Länsmål	Tidsplan för aktiviteter	Aktivitet	Status	Ansvariga	Kommentarer
Det finns ett långsiktigt stöd finns för sytematiskt förbättringsarbete		Att ett långsiktigt stöd finns för sytematiskt förbättringsarbete		Aktiviteter kopplade till plan för EBP		Ledningskraft Länsövergripande utvecklingsgrupp RUG	Samverkan med utvecklingsledare Pilot EBP genomförd i Bergs kommun

STATUS: ■ = EJ PÅBÖRJAT ■ = PÅGÅR ■ = KLART

REHABILITERING

Mått	Länsmått	Länsmål	Tidsplan för aktiviteter	Aktivitet	Status	Ansvariga	Kommentarer
	Antal utbildade i COPM-skattning	10 utbildade	171231	Initiera genomförande av COPM i Senior Alert	■	Linjechefer	Kan vara en del av Trygg och Säker hemma
				Utforma metod för ett bra mottagande i hemmet efter utskrivning från slutenvård	■	Fredagsgruppen	Trygg Hemma (Ronneby/Halmstad)
				Ta fram en arbetsmodell för dagrehabiliteringsgrupper	■	Ledningskraft	Samverkan kommun/PV/ specialiserad vård

STATUS: ■ = EJ PÅBÖRJAT ■ = PÅGÅR ■ = KLART

BILAGA 1

MÅL FÖR DEN NATIONELLA ÄLDRESATSNINGEN 2011–2014 MED LOKAL FORTSÄTTNING 2015 OCH FRAMÅT

Överenskommelsens mål är att effektivisera användandet av resurser så att vården och omsorgen i större grad utgår från de mest sjuka äldres behov och satsningen syftar till att uppmuntra, stärka och intensifiera samverkan mellan kommuner och landsting. Det fortsatta arbetet ska bli en integrerad del av landstingets och kommunernas ordinarie verksamhet.

- Skapa samverkan och samordning,
- God hälsa, vård och omsorg,
- God och säker läkemedelsanvändning,
- God vård i livets slutskede,
- God vård vid demenssjukdom,
- Bättre ta tillvara individens och anhörigas resurser och synpunkter,
- Utveckla kunskap, kvalitet och kompetens,
- Uppföljning och utvärdering.

BILAGA 2 – FÖRÄNDRINGSKONCEPT

Analysera, prioritera, agera, följ upp utifrån kvalitetsregister och öppna jämförelser	Verktyg och metoder vi använder	Egna anteckningar
☐ 1. Involvera den äldre, närstående och frivilliga ☐ 2. Använd checklistor ☐ 3. Utnyttja vårdteamens kompetens ☐ 4. Återkoppla och förbättra utifrån resultat ☐ 5. Använd kvalitetsregister ☐ 6. Lär av andra ☐ 7. Skapa gemensam målbild Ser ni egna nyckelfaktorer? Skriv dem här!		
Gå från reaktiv till proaktiv vård och omsorg om äldre	Verktyg och metoder vi använder	Egna anteckningar
☐ 1. Utse en kontaktperson till varje patient ☐ 2. Upprätta en samordnad, individuell vårdplan ☐ 3. Öka samarbetet mellan vårdgivarna ☐ 4. Använd hembesök när situationen kräver det ☐ 5. Använd SBAR ☐ 6. Använd Senior alert ☐ 7. Skapa utrymme för reflektion ☐ 8. Följ upp tillsammans med patienten ☐ 9. Använd Passion för livet Ser ni egna nyckelfaktorer? Skriv dem här!		

■ Arbetar redan med detta

■ Intresse finns att påbörja arbete

■ Behöver mer kunskap

Använd läkemedel till äldre på ett optimalt sätt	Verktyg och metoder vi använder	Egna anteckningar
☐ 1. Stäm av med patienten vilka läkemedel som används ☐ 2. Genomför regelbundna läkemedelsgenomgångar med vårdteamet ☐ 3. Säkerställ att patienten förstår varför ett läkemedel som används ☐ 4. Ge varje patient en läkemedelsberättelse ☐ 5. Ge varje patient en kopia av sin läkemedelslista med instruktioner ☐ 6. Säkerställ att berörda aktörer kring patienten har en korrekt läkemedelslista ☐ 7. Använd Kloka listan Ser ni egna nyckelfaktorer? Skriv dem här!		
Öka den äldres och anhörigas medverkan och delaktighet i vården	Verktyg och metoder vi använder	Egna anteckningar
☐ 1. Uppmuntra den äldre till eget ansvar för sin hälsa ☐ 2. Stötta äldre i deras erfarenhetsutbyte och skapa mötesplatser ☐ 3. Erbjud stöd/verktyg för egenvård ☐ 4. Mät och utvärdera den äldres delaktighet ☐ 5. Gör det lustfyllt att vara delaktig ☐ 6. Säkerställ att checklistan för läkemedel används ☐ 7. Uppmuntra till att skriva ned frågor innan kontakt med vården Ser ni egna nyckelfaktorer? Skriv dem här!		

 Arbetar redan med detta

 Intresse finns att påbörja arbete

 Behöver mer kunskap

Förflytta från slutenvård till öppna vårdformer och hemsjukvård	Verktyg och metoder vi använder	Egna anteckningar
☐ 1. Skapa multiprofessionella team i öppna vårdformer ☐ 2. Använd Senior alert ☐ 3. Utför behandlingar i hemmet ☐ 4. Följ upp via telefon ☐ 5. Använd en samordnad, individuell vårdplan ☐ 6. Organisera vården så att den äldre kan välja att vårdas i hemmet till livets slut Ser ni egna nyckelfaktorer? Skriv dem här!		
Fokusera på den äldres process för en sammanhållen vårdkedja	Verktyg och metoder vi använder	Egna anteckningar
☐ 1. Fokusera på individen genom vårdkedjan ☐ 2. Ta bort det som inte är värdeskapande ☐ 3. Möjliggör direktinläggningar ☐ 4. Samverka över gränserna ☐ 5. Planera varaktigt och långsiktigt för kronisk sjukdom ☐ 6. Involvera patienten i vårdplaneringen ☐ 7. Utveckla snabbspår ☐ 8. Fråga efter patientens förväntningar Ser ni egna nyckelfaktorer? Skriv dem här!		

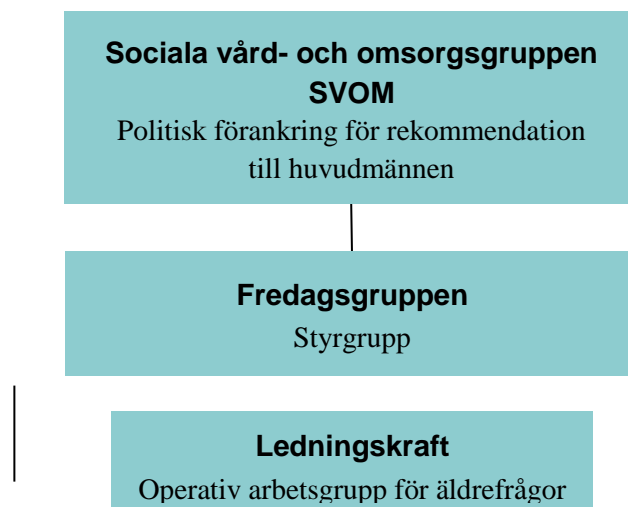
■ Arbetar redan med detta

■ Intresse finns att påbörja arbete

■ Behöver mer kunskap

BILAGA 3

ORGANISATION "BÄTTRE LIV FÖR SJUKA ÄLDRE"

Fredagsgrupp: En gemensam samverkans- och kunskapsarena för länets kommuner och Region Jämtland Härjedalen inom hälso- och sjukvård och vård- och omsorgsområdet, med **fokus på strategiska och framåtsyftande områden och är beredande organ till SVOM**

Deltagare: Från Region Jämtland Härjedalen: Samordnare social välfärd, hälso- och sjukvårdsdirektör, planeringschef, vårdstrateg, chef för beställarenheten samt områdeschefer (psykiatri, medicinska resp. opererande specialiteter och primärvård) Från länets samtliga kommuner: förvaltningschefer/motsv.

Ledningskraft 2016: Carina Rodhe Bergs kommun, Ulla-Britt Barcheus-Olofsson PV Bräcke kommun, Justin Cruseman Härjedalens kommun, Robert Björngård PV Krokoms kommun, Elisabeth Carlander-Blom Ragunda kommun, PV Strömsunds kommun, Yvonne Edlund Åre kommun, Märit Viklund PV Östersunds kommun, Robert Brandt Östersunds kommun, Lisbet Gibson/Mia Ajax OMS, Anita Secher OOS, Eva Pia Darsbo Geriatriskt stöd och Elsy Bäckström FoU Jämt

BILAGA 4

FÖRKORTNINGAR OCH FÖRKLARINGAR

BPSD	Beteendemässiga och psykiska symtom vid demens
Brytpunktssamtal	Palliativregistrets beskrivning av brytpunktssamtal
CeHis	Center för e-hälsa i Samverkan
EBP	Evidensbaserad praktik
EC	Enhetschef
FoU	Forskning och utveckling
Fredagsgruppen	Tjänstemannagrupp som är beredningsgrupp till SVOM
GAP-analys	Analys av gapet mellan nuläge och nyläge
HC	Hälsocentral
IVA	Intensivvårdsavdelning
JLL	Jämtlands läns landsting
Kloka listan	Läkemedel som rekommenderas till äldre
MAS	Medicinskt ansvarig sjuksköterska
Memeologen	Utvecklingsenhet i Västerbottens läns landsting
MIUN	Mittuniversitetet
NOD	Nationella ordinationsdatabasen
NPÖ	Nationella patientöversikten – ger möjlighet att läsa andra vårdgivarens journalanteckningar mm.
Palliativregistret	Kvalitetsregister för vård i livets slut
Passion för livet	Studiecirkelmateriel riktat till pensionärsorganisationerna
Phase 20	Skattningsinstrument för läkemedelsrelaterade problem

PPM	Punktprevalensmätning
PV	Primärvården
RCC	Regionalt Cancer Centrum
ROAG	Riskbedömningsinstrumentet Revised oral assessment guide - för bedömning av munhälsa
SBAR	”Situation, Bakgrund, Aktuellt tillstånd, Rekommendation” - en metod för vårdpersonal att på ett säkert och standardiserat sätt lämna och ta emot viktig info om patienter
Senior Alert	Kvalitetsregister för bedömning av risk för trycksår, fall och undernäring
SKL	Sveriges Kommuner och Landsting
SOSFS	Socialstyrelsens författningssamling
Ssk	Sjuksköterska
SveDem	Svenskt demensregister
SVOM	Sociala vård- och omsorgsgruppen
SÄBO	Särskilt boende
Usk	Undersköterska

REVIDERINGAR

Datum 2012-09-24 - Reviderad och beslutad av SVOM

Datum 2013-05-17 – Reviderad och beslutad av SVOM

Datum 2014-02-21 – Reviderad och beslutad av SVOM

Datum 2015-05-22 – Reviderad och beslutad av SVOM

Datum 2016-03-21 - Uppdaterad av Ledningskraft

Datum 2016-10-21 – Uppdaterad av Ledningskraft

Datum 2016-12-16 – Reviderad och beslutad av SVOM